

nego nijesu ni na kraljev poziv htjeli polaziti ugarske sabore. Razlog, što su slavonski saborski zastupnici stali redovito polaziti ugarske sabore, bijaše u tom, što su držali, da će ondje i za sebe steći povlasti i prava ugarskih staleža, a uz njih obraniti svoja zasebna. Osim toga vidimo, da su oni ondje sudjelovali kod najznatnijih pitanja spoljašnje politike.

I Slavonija i Hrvatska su se raspadale na županije (comitatus). Sada nastadoše u županijskom uređenju važne promjene, jer je starih plemenskih župa sve to više nestajalo, sjedinjujući se u županije po ugarskom kalupu, a župane nije više birao narod, nego ih je imenovao sam kralj po svojoj volji. Ovaj proces razvijao se u Slavoniji mnogo brže negoli u Hrvatskoj, gdje su se stare hrvatske plemenske župe djelomično sačuvala do XIV. vijeka. U Slavoniji bile su prije dolaska Turaka ove županije: glaška s obiju obala savske pritoke Ukrine pa između donje Bosne, Save i Borje planine s gradom Glažom; sanska s obiju obala srednje i donje Sane s gradom Ključem; dubička na jugu donje Une s gradom i trgom Dubicom (današnja Bosanska Dubica); vrbaska s obiju obala donjega Vrbasa s Vrbaskim gradom (nedaleko od današnje Banjaluke). Do XV. vijeka došle su ove županije u vlast bosansku, ali su se ipak još i početkom XVI. vijeka nalazile u crkvenim poslovima u biskupiji zagrebačkoj (dubički arhidjakonat). Dalje na zapadu sterala se između srednje Une i Sane (oko Grmeč planine) županija psetska s gradom Psetom (danas Petrovac); s lijeve obale Une započinje se zagrebačka županija, sastavljena od više bivših plemenskih župa¹; uz nju širila se zagorska s gradom Krapinom, no krajem XV. vijeka bi dokinuta i sjedinjena poglavito sa varaždinskom, a djelomično sa zagrebačkom; najznatnija sredovječna slavonska županija bila je križevačka, također sjedinjena od više manjih plemenskih župa², a prostirala se u XV. i početkom XVI. vijeka duboko u današnju Sla-

¹ To su: gorička s gradom Goricom, Cetinom i Klokočem; gajska s Gaj gradom (danas Mala Kladuša u sjev. zap. Bosni); novigradska s Novigradom (danas Todorovo); gorska sa Steničnjakom, Topuskom i Zrinjem; podgorska s gradom Podgorjem nad Jastrebarskim (danas sv. Jana); okička s gradom Okićem i Samoborom; sisačka; turopoljska (Campus Zagrabienensis) s Lukavcem; zagrebačka s Gracem (gornji grad Zagreb); ivanička s gradom Ivanićem; moravečka s gradom Moravče (kraj Zagreba). Sve su ove župe, osim Tropolja, do XV. vijeka bile sasvim ujedinjene u zagrebačku županiju.

² To su: čazmanska, garička, garešnička, grdevačka, kalnička, moslavačka i rovišćanska.